ცნობის ფურცელი

№ 2065 ორშაბათი, 10 თებერვალი 1896—1903 ყოველ-დღიური გამოცემა № 2065

გაზეთი ღირს: წლიწადში—6 მან., ცალკე ნომერი—3 კაპ., დამატებით—5 კ. ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი „პეტიტით“ პირველ გვერდზე—10 კ., მეოთხეზე—5 კაპ.

ხელის-მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება: „მოამბე“-„ცნობის ფურც.“ რედაქციის კანტორაში ბანკის დიდ ქუჩაზე, № 27 და ყ. გამ. ქართველთა ამხანაგობის კიოსკში (ქვაშვეთის ეკლესიის პირდაპირ).

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება.—დასაბეჭდი წერილები რედაქციის სახელობაზე უნდა გამოიგზავნოს.—პირდაპირ მოლაპარაკება რედაქციასთან შეიძლება ყოველ დღე, კვირა-უქმეების გარდა, შუადღის 11—1-დე საათამდე.

ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, въ редакцію „Цнобисъ-Пурцели“-„Моамбе“. ტელეფონი № 372.

ქალაქ ოზურგეთში გარდაიცვალა

ნინო ყარამანის ასული დუმბაძისა,

რასაც გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ მეუღლე მისი მღვდელი **ვასილ დუმბაძე და ყარამან გრიგოლის ძე და ელენე ანტონის ასული დუმბაძენი**. დასაფლავება მოხდება 11 თებერვალს. (1—6.—1)

სეტყვის ამაცდენელი ზარბაზანი (მორტირა)

კელენის სისტემისა

„ი დ ე ა ლ“

სახალხთაშორისო კონგრესზე ლიონში **უმაღლესი საჩუქარი** მიუღია. მკვიდრად გაკეთებულია და ხმარებაც **სულ უშიშრად** შეიძლება. სრულიად რუსეთისათვის ერთად-ერთი წარმომადგენელია **პეტრე ყიფიანი** ტფილისში, ოლგინსკი ქუჩა, სახლი მაქაროვისა. **ტელეფონი** 150 ზარბაზნების საწყობი სარაჯევის სახლშია წყნეთის ქუჩაზე. (0—5)

საფაბრიკო საწყობი

ქაღალდის ფაბრიკის სააქციონერო საზოგადოებისა

გ. ი. პალლიზენ

რჟევის ქაღალდის ფაბრიკის ამხანაგობისა და კოშელევების ქაღალდის ფაბრიკებისა.

ტფილისი, გოლოვ. პროსპ. მანთაშევის სახლში. **ბაქო**, მილიუტინის ქუჩა, გრანდ-ოტელის ქვემოდ.

ქაღალდი ყოველ-გვარი: ფოსტის, საწერი, წიგნის, ალბომის, გაზეთის, საბეჭდი და მუშტუკის, ბოთლის გასახვევი და სხვა; აგრეთვე წიგნები, კონვერტები, საწერი საკანცელარიო საგნები. ტელეფონი № 679. (0—64)

ტფილისის

კერძო სამკურნალო

გედევანიშვილისა.

ავადმყოფებს იღებენ ყოველ დღე,

დილით:

მ. ი. ჟიჟინაძე—კბილის სნეულებანი 8—10 საათამდე.

ნ. ი. მულინი. ყურის, ყელისა და ცხვირის 9—10.

მ. დ. ლამბაშიძე—შინაგანი: ორშაბათობით, ოთხშაბ. და შაბათობით 10—11 ს.-მდე.

ა. მ. ბაღალაშვილი—შინაგანი 10—11 საათამდე, სამშაბათობით, ხუთშაბათობით.

ი. პ. ახალშენიშვილი—კბილის სნეულებანი 10—11 საათამდე.

ლ. ი. ქამოევი.—საშარდე (ხირურგიული) ავადმყოფ.: სამშაბათობით, ხუთშაბათობით და შაბათობით 10 საათიდან 11-მდის.

ა. მუხელოვი:—თვალის ავადმყოფობა—ორშ. ოთხშ. და შაბათი $11\frac{1}{2}$—$12\frac{1}{2}$.

დ. ა. გედევანიშვილი, შინაგანი, ნერვებისა და წამლობა ელექტრონით 12—1 ს.

მ. მ. მანსვეტოვი. შინაგანი, ნერვებისა და ბავშვებისა: კვირაობით 10—12.

ა. ნ. ბარხუშკოვი—დედათა სნეულებანი: ოთხშაბათობით 12—1 საათამდე.

გ. მ. ამბარდანოვი—სიფილისისა, კანისა და საშარდესი 1—2 საათამდე.

ბრ. მ. ხოგოლევსკი—ხირურგია და ორთოპედია: ორშაბათობით, ოთხშაბათობით, პარასკეობით და შაბათობით 1—2 საათ.

საღამოთი:

ა. ნ. ბაღალაშვილი—შინაგანი, ბავშვებისა და ყვავილის აცრა 5—6 საათამდე. (მიკრო-ქიმიური და ბაქტერიოლოგიური გამოკვლევა.).

შვედის და საექიმო გიმნასტიკა“: ორშაბათობით, ოთხშაბათობით და პარასკეობით 6 ს.—8 საათ. საღამოს.

სამკურნალოს აქვს საწოლი ოთახი.

ფასი რჩევისა და დარიგებისა 50 კაპ.; ოპერაციები მორიგებით. კრაოტები—სამ მანათიდან ხუთამდე.

ადრესი: ქუკია, ნიკოლოზის ქუჩა, სახლი საგინაშვილისა, №-21. (ავჭალის ქუჩის დასაწყისში). ტელეფონი № 274 (წ.

კბილის ექიმი

ივანე პავლეს ძე

ახალშენიშვილი

იღებს ყოველ-დღე კბილის სნეულებით ავადმყოფებს დილის 8—10 საათ. და 11—2-მდის, ხოლო საღამოობით 5—7-დის. კვირა-უქმე-დღეებში 9—2-დის და საღამოთი 5—7-დის.

ელისაბედის ქუჩა, 38. (წლ.

ექიმი

ვ. ლამბაშიძე

იღებს შინაგან და საბავშვო სნეულებით ავადმყოფებს საღამოს 6—7 საათამდე.

ბინა: ბარონის ქუჩა, № 22, დიდი ვანქის ქუჩის კუთხესთან. **ტელეფონი** 642

„ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ გამგეობა ამით აცხადებს, რომ მას არჩეული ჰყავს საზოგადოების აგენტებად (დამხმარებელ წევრებად) შემდეგი პირები, რომელნიც ღებულობენ ყოველგვარშემოწირულებას „საზოგადოების„ სასარგებლოდ და რომელთაც შეიძლება გადასცენ წევრებმა საწევრო ფულია როგორც ერთად, ისე ნაწილ-ნაწილად.

1) **ალექსანდროპოლში:** ბაგრატ სიმონის ძე გისხადაძე, სამსონ ანტონის ძე დუმბაძე; 2) **ახალ-სენაკში:** კნ. ანნა გიორგის ასული მხეიძისა, ეკატერინე ბესარიონის ასული მოსიძისა, ნიკო ჯანაშია; 3) **ბათუმში:** გრ. ი. ვოლსკი; 4) **ბალახანაში:** ეკატერინე დორთქიფანიძისა, დიმიტრი მგალაძე, გიორგი სალარიძე; 5) **ბაქოში:** ოლგა ლიუდვიგის ასული ქანანაშვილისა, მარიამ დოდობერიძისა, ივანე ელიაშვილი, თავ. იოსებ დადიანი; 6) **ბორჯომში:** ვლადიმერ ყიფიანი; 7) **განჯაში:** თავ. მიხეილ იგ. თაქთაქიშვილი, ნიკოლოზ დუტ. ბაქრაძე, არხიპო მუსხელიშვილი; 8) **გორში:** ნინო დურმ. მაქარაშვილისა, კნ. მაკრინე ქაიხ. ამირეჯიბისა ნინო ყიფიანისა, კნ. ბარბარე ამირეჯიბი, ნიკოლოზ ლომაური; 9) **დუშეთში:** ელის. სულხანიშვილისა; 10) **ერივანში:** გრიგოლ ბურჭულაძე; 11) **ზუგდიდში:** სპირიდონ აბესაძე; 12) **ზესტაფონში:** კნ. ბარბარე წერეთლისა, გიორგი ბოკერია; 13) **თელავში:** კნ. ელენე გახვახიშვილისა, დიმიტრი ახვლედიანი, პეტრე პავლ. ხუნდაძე, ვასილ კახიძე, ივანე ოდელაშვილი ნიკიფორ მამინაიშვილი; 14) **თემირხანშურაში:** მიხეილ ბაქრაძე; 15) **თიანეთში:** კნ. ანნა დისამიძისა; 16) **ლეჩხუმში:** კნ. დესპინე გელოვანისა; 17) **მოზდოკში:** გიორგი დუდუშაური; 18) **მოსკოვში:** ალექსანდრე კვალიაშვილი; 19) **ნიკოლაევში:** ოლღა გიორ. ხოფერიასი; 20) **ნოვოროსიისკში:** მაკრინე ლეონტისა, ბახტაძე; 21) **ოჩამჩირეში:** სპირიდონ ნარაკიძე; 22) **ოზურგეთში:** დიმიტრი შავიშვილი, მღ. დიომიდე შალაქაძე, მიხეილ თუმანიშვილი, ნიკო თავდგირიძე; 23) **როსტოვში:** სტ. ელიაძე; 24) **საჩხერეში:** კნ. ნინო წერეთლისა, კნ. მერი სიმ. წერეთლისა, ყარამან ჩხეიძე; 25) **სოხუმში:** კნ. ტერეზია შერვაშიძისა, თეიმურაზ გაბუნია, სტეფანე თურქია; 26) **სიღნაღში:** გიორგი იოს. ტყავაძე; 27) **სალონიკში:** იასე რაჭველი; 28) **სევასტოპოლში:** კობეშავიძე; 29) **სტამბოლში:** გ. ჯაყელი; 30) **ფოთში:** კონსტანტინე იოს. მიქაბერიძე, იაკობ სპირიდონის ძე ფანცხავა; 31) **ქუთაისში:** ანნა ბეგლ. დორთქიფანიძისა, მელანია ლუარს. გველესიანისა, მარიამ იოს. ყაუხჩიშვილისა, ანასტასია დიმ. ბაქრაძისა, ნინო ბეს. ხელთუფლიშვილისა, მიტროფანე ლაღიძე, იოსებ მერკვილაძე, ალექსანდრე კრინიცკი, ვასილ ა. თუმანიშვილი; 32) **ხონში:** ქ. კესარია გიორგ. ტატიშვილისა, ბენედიქტე ლაზ. კიკალიშვილი; 33) **ჭიათურაში:** გიორგი ცერცვაძე, ირაკლი დეკანოზიშვილი, კარპე მოდებაძე, თავ. ივანე (კოტა) აბაშიძე. (2—2)

ახალი ამბავი

—

✦ გაზეთების სიტყვით, წელს მოხდება საჯარო ვაჭრობა, რომელზედაც გაიყიდება **ხე ტყის მასალა** აბასთუმნისა, გორისა, დუშეთისა, კობლიანისა, მარტყოფ-იორისა, საგურამოსი, თელავისა, თიონეთისა და სხვა სახაზინო ტყეებისა.

✦ ტფილისის სასულიერო სემინარიასთან ამ სემინარიის მოსამსახურეთათვის დაარსეს **საკვირაო სკოლა.** სკოლას განაგებს მასწავლებელი ი. ფერაძე.

✦ შინაგან საქმეთა სამინისტროს ნება დაურთავს ტფილისელ **ებრაელთათვის** აგონ აკიმოვის ქუჩაზე ახალი შენობა მეორე სამლოცველოსთვის.

✦ **ხაშურიდან გვატყობინებენ:** 8 თებერვალს ხაშურიდან სურამში მიმავალი მატარებელი № 85 წამოეწია მარხილს, რომელიც ლიანდაგზე გადადიოდა. მატარებელმა გაჭყლიტა მემარხილე, რაჭველი გლეხი მარკოზ მესხი (45 წლისა) და ორი ცხენი. გაჭყლეტილ კაცის გვამი ხაშურში ჩამოიტანეს.

✦ **დიდმა თოვლმა** ძალიან გააძნელა მატარებლების მიმოსვლა ყარსისა და ერევნის რკინის გზებზე. ხშირად დიდის თოვლის გამო ორ-ორისა და სამ-სამის დღით გზა შეკრულია. ეხლა-ხან გასწმინდეს ერევნის რკინის გზა, რომელიც ადგილ ადგილ მთელი ორი დღე შეკრული იყო.

✦ კავკასიის **სამეურნეო საზოგადოების** წევრთა კრება, რომელიც დანიშნული იყო დღეისთვის, გადაიდო 12 თებერვლისათვის.

✦ დღეს, 10 თებერვალს, ტფილისის ოლქის სასამართლოში განსახილველად დანიშნულია საქმე ხონის მცხოვრების მიხეილ მჭედლიშვილისა და რაჭის მაზრის მცხოვრებ ვასილ იაშვილისა, რომელთაც ჰბრალდებათ ტფილისის საკრედიტო საზოგადოების კარებში მე-2 გილდის ვაჭრის გლასოვის თავ-დაცემა და 750 მანეთის წართმევა.

✦ გომიდან გვატყობინებენ: 8 თებერვალს, რკინის გზის მე-249 ვერსზე, ნავთის მატარებელი № 184 შუაზე გაწყდა. 23 ქვაბი (ნავთისა) ხაშურში ჩაიტანეს, ხოლო 11—უკან გომშივე დააბრუნეს. კაცს უბედურება არა შემთხვევია-რა.

სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოებაში

—

ბ ნ შან-გირეის შემდეგ, როგორც გუშინ ვწერდით, მოხსენება წაიკითხა თავ. ანდრონიკაშვილმა. საუკეთესო გზებიო, დაიწყო თავ. იოს. ზ. ანდრონიკაშვილმა, როგორც მოგეხსენებათ, ხელს უწყობს ხალხის მდგომარეობის გაუმჯობესებას. რკინის გზების გაყვანას უმთავრესად ორი აზრი აქვს: სამხედრო და კულტურული. კახეთის რკინისგზას ერთად-ერთი კულტურული მნიშვნელობა ექმნება. ეხლანდელი კახეთი შეიცავს ოთხს მაზრას: თელავისა, სიღნაღისა, თიანეთისა, დუშეთისას და ერთს ნაწილს ტფილისის მაზრისას. ძველად კახეთი გაიყოფებოდა შემდეგ ნაწილებად: ზემო მხარი, წინა მხარი, გაღმა მხარი, უკანა მხარი და ფშავ-ხევსურეთი. ზემო მხარსა და წინა მხარში განსაკუთრებით მისდევდნენ მეღვინეობას, გაღმა მხარში — მელორეობას, მეღვინეობას, მეფუტკრეობას, მეტყეობას და სხ., ქიზიყში—პურის თესვას და მეაბრეშუმეობას, ფშავ-ხევსურეთში—საქონლის მოვლა-მოშენებას. კახეთის ბუნება იმდენად მდიდარია, რომ იმას შეუძლიან ბევრი პური, ღვინო, თამბაქო, აბრეშუმი, მატყლი და სხვ. გაიტანოს გასასყიდად. სამწუხაროა, რომ ამ გარემოებას დღევანდლამდე ყურადღება არავინ მიაქცია და კახეთისათვის რკინის გზა არ გაიყვანა. შემდეგ მოხსენების ავტორი მოგვითხრობს თავად-აზნაურთა კომისიის გამოკვლევის ამბავს. როგორც ვუწყით, თავად-აზნაურობამ რკინის გზის გაყვანა საუმჯობესოდ სცნო გარედ კახეთზე და რამდენჯერმე შუამდგომლობა აღძრა. მაგრამ მთავრობამ არ შეიწყნარა თავად-აზნაურთა თხოვნა და გზა არ გაიყვანა. ბოლოს მთავრობამ 30,000 მ. გადასდო გზის მიმართულების გამოსაკვლევად. გზის გამოკვლევა მიენდო ინჟენერ რომანოვის მეთაურობით განსაკუთრებულ კომისიას. კომისიამ საჭიროდ სცნო გზა კახეთში სადგურ სოღუთ-ბულახიდან გაეყვანათ საქობომდე. კარგახნის შემდეგ გზის გაყვანის კონცესია მიეცა ინჟინერს სიმბერგსა და თავ. ჭავჭავაძეს. ამათ კახეთისაკენ გზის გაყვანა მოისურვეს ავჭალის სადგურიდან სოფელ ახატანსა, ნატახტარსა, თიონეთის მაზრაზე ქიზიყამდე. შემდეგ თავ. ანდრონიკაშვილი შეეხო იმას, თუ ამ სამ მიმართულებიდან კახეთისთვის რომელი უფრო სასარგებლო და საუმჯობესო იქმნება. უპირატესობას იგი თავად-აზნაურობის პროექტს აძლევს. რადგანაც რომანოვმა თავის პროექტზე უარი განაცხადა, მომხსენებელი სოღუთ-ბულახის მიმართულებას აღარ შეეხო და შეადარა ორი პროექტი სიმბერგისა და თავად-აზნაურობისა. თავ. ი. ჭავჭავაძის აზრით, გარეთ-კახეთზე გზის გაყვანა ბევრად უფრო იაფად დაჯდება; ერთი ვერსის გზის გაკეთებას მოუნდება 26,000 მანეთი, მაშინ, როდესაც თიანეთზე მიმავალ გზას გასავლელი ექნება 70 ვერსზე მეტი ისეთი მთა-გორიანი ადგილი, რომ ერთს ვერსს გზას მოუნდება 58,000 მ. ამას გარდა გარეთ-კახეთის მიმართულება თიანეთისაზე თითქმის 40 ვერსით მოკლეა. გარეთ-კახეთის მიმართულებას ის უპირატესობა აქვს, ნათქვამია მოხსენებაში, რომ იგი შუა-კახეთზე გაივლის. შემდეგ მომხსენებელმა მოიყვანა რიცხვი მცხოვრებთა, აღნიშნა, რომ თავად-აზნაურთა კომისიის მიმართულებით შეუძლიან ისარგებლოს კახეთის საუკეთესო ნაწილმა. თიანეთისაკენ მიმავალი გზა კი სამსახურს ვერ გაუწევს მდიდარსა და საუკეთესო ნაწილს კახეთისას. მომხსენებელმა აღნიშნა ისიც, რომ თავად-აზნაურთა მიმართულებით გზის გაკეთებას დასჭირდება 6 მილიონამდე, სიმბერგისა და ჭავჭავაძისას კი 13 მილიონიც არ ეყოფაო. თავად-აზნაურთა მიერ გამოკვლეული გზა ოთხჯერ მდიდარია ჩრდილოეთის გზაზეო.

თითქმის ორი საათი ლაპარაკობდა თავ. ანდრონიკაშვილი და საზოგადოებას უმტკიცებდა იორზე გზის გაყვანის უკეთესობას. მოხსენებამ დიდი კამათი გამოიწვია და კრება იმის განხილვას ორი დღე მოუნდა. დამსწრენი ორ ნაწილად გაიყვნენ: ერთნი მიემხრნენ სიმბერგისა და ჭავჭავაძის მიმართულებას, მეორენი უპირატესობას აძლევდნენ თავ. ანდრონიკაშვილის აზრს. ამერიკელი ლიამარკი, თავ. ს. ვახვახიშვილი, რცხილაძე და სხვანი ამტკიცებდნენ, რომ სამინისტროს სამი ვარიანტი ჰქონდა ხელში ამ საქმის განხილვის დროს და უპირატესობა თიანეთის მიმართულებას მისცაო. კონცესიონერებს

ნება მიეცათ აქეთ გაიყვანონ გზა, ცხადია, სამინისტრომ საუკეთესოდ სცნო იგი. ამას გარდა აღნიშნეს, რომ საქმე უკვე დაიწყო და ეხლა რა აზრი აქვს თავ. ანდრონიკაშვილის მოხსენებას იმის მეტი, რომ ხელი შეუშალოს დაწყებულს საქმესაო. აღნიშნეს აგრეთვე თიანეთის მაზრის სიმდიდრე; დიდ-ძალი შეშა და ხე-ტყე გავა იქიდან. ამ მაზრაში ბევრი მატყლია, ყველი, ერბო, კარაქი და სხვა. სულ სხვას ამტკიცებდნენ თავ. ანდრონიკაშვილის აზრის მომხრენი: ი. ჯაბადარი, ნ. ჩოლოყაშვილი და სხვანი. იმათ აღნიშნეს, რომ კონცესიონერებმა 4 წელიწადია გზის გაყვანის უფლება მიიღეს, მაგრამ აქამდე ვერაფერი ვერ გააკეთეს და ვეჭვობთ, შემდეგაც გაკეთდეს რამეო. სხვათა შორის, ამ მიმართულების მომხრე იყო ამიერ-კავკასიის რკინის გზის უფროსი ინჟენერი აკორონკო. ინჟენერმა აკორონკომ განაცხადა, სამინისტრომ შეიძლება იმიტომ მისცა უპირატესობა სიმბერგის პროექტს, რომ ამ უკანასკნელმა განიერ-ლიანდაგიანის რკინის გზის გაყვანა განიზრახა, ხოლო თავად-აზნაურობამ ვიწრო-ლიანდაგიანისაო. ხანგრძლივ ლაპარაკის შემდეგ თავმჯდომარემ საკითხი გამორკვეულად სცნო და შეეკითხა საზოგადოებას, რომელი წინადადება წამოვაყენოთ გადასაწყვეტადაო. ამის გამო კარგა ხანს ილაპარაკეს. დასასრულ კრებამ, მიიღო რა სახეში ის გარემოება, რომ კახეთის რკინის გზის გაყვანას დიდი მნიშვნელობა აქვს, ხოლო ეხლანდელს კონცესიონერებს განზრახვის სისრულეში მოსაყვანად კიდევ 1 წლის ვადა აქვთ, გადასწყვიტა, დაიცადონ წელიწად ნახევარი და თუ ვინიცობაა, ამ ხნის განმავლობაში არა გაკეთდა რა, შეიკრიბნენ იმის გამოსარკვევად, როგორ უნდა მოიქცეს სამეურნეო საზოგადოება კახეთში რკინის გზის გასაყვანად.

დაბა-სოფლები

ამბროლაური (რაჭა). ქვემო რაჭაში ამბროლაურის საზოგადოება ერთად-ერთი დიდი საზოგადოებაა. ამ საზოგადოებაში სცხოვრობს 600 კომლამდე გლეხი და 200 კომლამდე თავად-აზნაური. თვით სოფელ ამბროლაურში არის სასოფლო სავადმყოფო და აფთიაქი, აქვე სცხოვრობს ამბროლაურის განყოფილების ბოქაული. ამბროლაურსა და სოფ. წესს შუა აშენებულია ორ-კლასიანი სამინისტრო სკოლა. როგორც ისმის, აქვე უნდა დაარსდეს რაჭის განყოფილების სამაზრო სასამართლო. ამბროლაურშივე იყო წიგნთსაცავი, რომელიც დღეს სადათას ძილით არის შეპყრობილი. მაგრამ ამაზე მერე იყოს. მერე გავაცნობ მკითხველს ამბროლაურის სამკითხველოს დაარსებას და გარდაცვალებასაც. ერთის სიტყვით, ამბროლაურის საზოგადოება არც ერთ სხვა საზოგადოებას არ ჩამორჩება, მაგრამ, მაგარიც ეს გახლავთ, რომ ამბროლაურის საზოგადოება ორ მოწინააღმდეგე დასად არის გაყოფილი და ამიტომაც ყოველ საქმეში, ერთმანეთს ეწინააღმდეგებიან: ერთის მხრით წესის საზოგადოება, ხოლო მეორის—ამბროლაურისა. ეს ორი საზოგადოება შეერთებულ იქმნა 1893 წელს, თვითვეული თავისთვის ეწევა. ამიტომ ბევრი კარგი საქმე ჩაიფუშა და ჩაიშალა. ჯერ საგლეხო სასამართლოს აშენების შესახებ შეეტაკნენ იქითურ-აქეთურნი. ყოველ დღე საჩივრები იგზავნებოდა გუბერნატორთან. როგორც იქმნა სასამართლო ააშენეს; ეხლა სკოლის აშენების შესახებ შეიქნა ერთი ჩივილი და გაუ-უშველებელი. ბევრის ჩივილის შემდეგ სკოლისთვის გადაკეთებულ იქნა საგლეხო სასამართლო. სასამართლო კი მოთავსებულია ჯერ-ჯერობით სოფ. ხიმშს ერთ სახლში. სკოლა დაარსდა თუ არა, მოსწავლე ბავშვებით გაივსო, ბევრი უადგილობის, გამო თვალ ცრემლიანი სახლში ბრუნდებოდა. ამ სკოლას თვით საზოგადოება ინახავს და მხოლოდ ერთ მასწავლებელს ეძლევა ხაზინიდან ჯამაგირი. სასწავლებელში 30 ქალია. ქალები მხოლოდ მესამე განყოფილებამდე სწავლობენ, მერე-კი აღარა აქვთ უფლება მასწავლებლებს მათი მიღებისა.

მოგვაგონებ ამბროლაურის საზოგადოებას ყოფილის სახალხო სკოლების ინსპექტორის სვიჩის რჩევას. სვიჩმა ურჩია ხალხს: თუ ამბროლაურის საზოგადოება ააშენებს ქალების სკოლისათვის სახლს და წვრილმან ხარჯებსაც თავს იდებს, ქალს დავნიშნავთ მასწავლებლად და ჯამაგირსაც 400 მან. ხაზინიდან მივცემთო. ამ დაპირების შემდეგ განვლო რამდენიმე წელმა, მაგრამ ქალთათვის სკოლის დაარსების შესახებ ყურსაც არვინ იბერტყს. ვიცით, ჩვენს გლეხ-კაცობას ძალიან დიდი და უზომო ხარჯები აწევს, მაგრამ იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ ამისთანა საქმეს ყურადღებოდ არ დასტოვებს, კიდევ გაიჭირვებს და დროზე შეუდგება საქალებო სკოლის დაარსებას. კარგი იქმნება თავად-აზნაურობამ და სამღვდელოებამაც მხარი მისცეს გლეხ-კაცობას.

დღეს აღარ მოიპოვება ისეთი თავადი ან აზნაური, რომელიც სწავლის საჭიროებას არა ჰგრძნობდეს. მაშ ნუღა ჰკარგვენ დროს და ერთად შეუდგნენ სკოლის დაარსებას. **ვანო ჭიჭინაძე**

წერილი რედაქციის მიმართ

ბატონო რედაქტორო! ნება მიბოძეთ თქვენის გაზეთის საშუალებით მადლობა შევწირო იმ პირთ, რომელთაც დახმარება აღმოუჩინეს ჩვენს ნიჭიერ მსახიობს გ. ს. ალექსი-მესხიშვილს სამზღვარ-გარედ საქმოდ წასასვლელად. პირადად მე მივიღე გ. ს. მესხიშვილის გარდასაცემად:

თ. მ. ო. ხერხეულიძისაგან (ყარსის პოლიციის უფროსია)—48 მ. 50 კ. ბ. ივ. სპ. ფანცხავასაგან, ფოთის თვით-მმართველობის მოსამსახურეთა შორის შეკრებილი—57 მ. ბ. თურქიასაგან, სოხუმში შეკრებილი—100 მან., ა. ტ. გ. კახიძისაგან, კავკავში შეკრებილი—100 მან., ქ ნ ქეთევან ყურულისაგან, გორში შეკრებილი—18 მან.

გთხოვთ ამასთანავე დასტამბოთ სია შემომწირველთა. **ყარსში:** თავ. მ. ო. ხერხეულიძემ ათი მანეთი, გ. თოზიშვილმა, თ. ქ. ჯავახიშვილმა, და თ. ალ. ჩხეიძემ—ხუთ-ხუთი მანეთი, ვარდანიშვილმა—ორი მანეთი, ქელბაქიანმა, ქავთარაძემ, კურსიკიძემ, იოსელიანმა, წერეთელმა, მაქლაძემ, მღივანმა, №№, კუჭუხიძემ №№, ანანიევმა, ნ. ჯანდიერმა, ბახტაძემ, მღვდ. ლუკიანოვმა, მაისურაძემ, ჩახავამ, მესხმა, კორძახიამ, და №№—თითო მანეთი, ანნა მღივანისამ, გარუჩავამ, გეურქ არაქელოვმა, ცხასელმა და ოდიღავაძემ—ათ-ათი შაური. **კავკავში:** ზაქარია ბუაძემ—ათი მანეთი, ს. ელიაძემ, თეოსიმე შავგულიძემ, ფილიპე ახობაძემ, თავ. ის. ღორთქიფანიძემ, ი. შველიძემ, ი. ბ. მოზდოკელოვმა—ხუთ-ხუთი მანეთი. ტ. კახიძემ, პართენ გოთუამ, სოფიო გოთუასამ, კონსტანტინე გვარამაძემ, მღ. განათაძემ, ექიმმა კალანდარიშვილმა, ზაქ. კიკნაძემ; იაკობ კონჭუხიძემ—სამ-სამი მანეთი. გრ. ჩითაშვილმა, ივ. მესხიშვილმა, ივ. მაისურაძემ, ნერსეს არუთინოვმა, ივ. თათუზოვმა, გრ. თ. თუზოვმა, ზაქ. გერესელიძემ, გ. ქართველიშვილმა—ორ-ორი მანეთი. გრ. მიხ. ბურდულიმ—ორი მანეთი და ათი შაური. ალ. გულბაათოვმა—ერთი მან. და ათი შაური. უაზბეგმა, გ. ოტიაშვილმა, ავალიშვილმა, ზაალიკო მჭედლიშვილმა, გ. ბურდულიმ, ი. ჯაჭვაძემ, გ. მოზდოკელოვმა, დიმ. ჩუბუნიძემ, მიხ. მამაცაშვილმა, ბალ ნჩიგაძემ, ზ. მესხმა, სირტულაძემ, თხელიძემ—თითო მანეთი. №№, ბართლომე დუდუშაურმა, გ. მ., გ. კახიანმა, ივ. მრევლოვმა, დ. წიკლაშვილმა და პეტრე ფირალოვმა—ათ-ათი შაური. **გორში:** ქეთევან ყურულისამ და №№—სამ-სამი მანეთი. ეკ. სააკოვმა, კნ. თამარ მაყაშვილმა—ორ-ორი მანეთი. №№, ნ. დომაურმა, №№, ი. აბაზაძემ, დ. ჩ., Н. В. Пав., П.—თითო მანეთი. №—სამი აბაზი და №—ორი ბაზი.

გ. ს. ალექსი-მესხიშვილის მანდობილობით

ივ. ის. მურადოვი

P. S. როგორც გადმომცეს, ქუთაისში რამოდენიმე პირი აგროვებდა ხელის მოწერით გ. ს. მესხიშვილის სასარგებლოდ ფულებს, მაგრამ ჯერ-ჯერობით არ გადაუციათ დანიშნულებისამებრ. იმედია, რომ არ გამოეკიდებიან ბევრის მოგროვებას და რაც აღებული აქვთ, დროით მიაწვდიან და გარდა ამისა გამოაცხადებენ შემომწირველთა სიას რომელსამე გაზეთში.

ი. ი. მურადოვი

დეპეშა

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან)

8 თებერვალი

პეტერბურგი. 7 თებერვალს ერმიტაჟის თეატრში, მათ უდიდებულესობათა დასწრებით, გაიმართა წარმოდგენა, შემდეგ—ვახშამი და ცეკვა.

კონსტანტინეპოლი. სხვა-და სხვა სახელმწიფოთა განცხადებანი სრულიად ეთანხმებიან ოსმალეთის ელჩებისაგან მიღებულ ცნობებს, რომ დიდნი სახელმწიფონი მხარს დაუჭერენ რუსეთისა და ავსტრო-ჰუნგრეთის მოქმედებას მაკედონიაში რეფორმების შემოღებისათვის.

დრეზდენი. გაზეთი „დრეზდენერ ნაჰრიჰტენ“ უარჰყოფს „ლეიპციგერ ცაიტუნგ“ ის ცნობას, ვითომ კრონპრინცესსას რწმუნებულთ პროტესტი განეცხადებინოთ განაჩენის გ-მოქვეყნების წინააღმდეგ. გაზეთს სარწმუნო წყაროებიდან გაუგია, რომ არავითარი პროტესტი მათ არ განუცხადებიათ.

კონსტანტინეპოლი. კომისია, რომელიც შესდგება სახელმწიფო საბჭოს წევრის რიზაბეისაგან, დივიზიის გენერალის ბახრი ფაშასაგან და ალბანელთა ტომის სხვა წარჩინებულ მოხელეთაგან, ალბანიას წავიდა ხალხის დასამშვიდებლად და საჭირო რეფორმების შესამუშავებლად.

ლონდონი. „ტაიმს“-ი უკმაყოფილებას აცხადებს წირსულ ოთხშაბათს კრანბორნის მიერ პალატაში წარმოთქმულ სიტყვისა გამო. გაზეთი ამბობს, უსაფუძვლოა ის აზრი, ვითომც სპარსეთში ინგლისის ინტერესები არ იჩაგრებოდეს რუსეთის სასარგებლოდ.

ვაშინგტონი. პალატამ მოიწონა კომისიის მოხსენება იმ კანონ პროექტის შესახებ, რომელიც შეიცავს პრეზიდენტის დაცვის ღონისძიებათ. ამ პროექტით, სიკვდილით დაისჯება ის, ვინც წინადვე მოფიქრებულის განზრახვით მოჰკლავს პრეზიდენტს, ვიცე-პრეზიდენტს ან იმათ თანამდებობის აღმასრულებელთ, აგრეთვე ვინც მოჰკლავს უცხო სახელმწიფოთა ელჩს შეერთებულ შტატებში. პროექტი უკრძალავს ანარხისტებს შტატებში გადმოსახლებას და იქაურ მოქალაქობის უფლების შეძენას.

ხარკოვი. ოლქის სასამართლომ ნება მისცა სავაჭრო ბანკის სალიკვიდაციო კომისიას კრედიტორებს დივიდენდად ჯერ-ჯერობით დაურიგოს მანეთზე სამი შაური; უნდა გაიცეს სულ 1.200,000 მანეთი.

ხარკოვი. სავაჭრო ბანკის სალიკვიდაციო კომისიის თავმჯდომარემ სასამართლოში განაცხადა, რომ კრედიტორები ვერ მიიღებენ მანეთზე ოთ შაურის მეტს; საფიქრებელია, რომ უფრო ნაკლებსაც მიიღებენ; ალჩევსკისა და ზოგ სხვა ბრალდებულთ 7 მილიონ მანეთზე მეტი ვალი აქვთო.

ლონდონი. „სტანდარტ“-ის პარიზელ კორრესპონდენტს შეუტყვია, რომ დელკასსე დიდ მნიშვნელობას აძლევს ინგლისთან მომხდარ საბოლოო შეთანხმებას მაროკოს მომავლის შესახებ და მზადაა საფრანგეთს ხელი აიღებინოს ტანჟერსა და ცეუტას შუა მდებარე ადგილზე; ამ ადგილის მართვა შეიძლება ესპანიას დაევალოს იმ პირობით კი, რომ იქ ციხე-სიმაგრეები არ ააგოს. საფრანგეთს-კი თავისუფლება უნდა მიეცეს მაროკოს დანარჩენ ნაწილის დაჭერისა, რადგან, დელკასსეს აზრით, ამ ადგილების სამუდამოთ დაპყრობა აუცილებლად საჭიროა ჩრდილოეთ აფრიკაში საფრანგეთის კოლონიების დასაცავად. „სტანდარტ“ ი ამბობს, რომ დელკასსემ ეს თავისი აზრი ლანსდოუნს შეატყობინაო.

ტანჟერი. „იმპარსიალ“-ის კორრესპონდენტმა ფეციდან ამბავი მიიღო, რომ სულთანის ჯარს 29 და 31 იანვარს, ხიაინის ტომთან ჰქონია ბრძოლა, ტახტის მაძიებელის ჯარს-კი ჯერ არ შეხვედრია. ტახტის მაძიებელი სად იმყოფება ამ ჟამად, ნამდვილად არ იციან. სულთანის ჯარს დიდი ზარალი მოსვლია, მაგრამ მეამბოხეთ უფრო მეტი.

9 თებერვალი.

მადრიდი. სილველამ გადაჭრით გამოაცხადა, ხმა, ვითომ მე განკარგულება მომეხდინოს, მელილაში სამხედრო სურსათი სულთანის ძმას გადაეცესო—სწორე არაა.

რომი. პალატამ მიიღო წინადადება იმის თაობაზე, რომ მარკონის სისტემის უმავთულო ტელეგრაფი გაიმართოსო. ამ ტელეგრაფის საშუალებით მიწერ-მოწერა გაიმართება სამხრეთ-ამერიკის ამნაირსავე ტელეგრაფის სადგურებთან. მინისტრმა გალიმბერტიმ გამოაცხადა, მარკონის განზრახვა აქვს, იტალიის სადგური უმთავრეს სადგურად გახადოს მთელის ქვეყნიერობის უმავთულო ტელეგრაფისათვის.

ორანი. არულ-ბეგრის ახლო მაროკოლებმა ვაჭრების ქარავანს დაეცნენ და 200 აქლემი და საქონელი ჩაიგდეს ხელში. დაცემის დროს რამდენიმე კაცი მოკლეს. ჯარი ყაჩაღების დასაჭერად წავიდა.

მოსკოვი. სადგურ ბოროდინაზე 1812 წლის ომის მუზეუმი იხსნება.

სტამბოლი. საზღვარ-გარეთის გაზეთებმა ხმა გაავრცელეს, ვითომ სალონიკში გერმანიისა და იტალიის სამხედრო აგენტები მოსულიყვნენ, მაგრამ ეს ხმა ტყუილია; გერმანიის და ინგლისის აგენტები აქ იმყოფებიან, იტალიის აგენტი-კი საბერძნეთსა და ბოლგარიაში სამოგზაუროდაა წასული და სალონიკზედაც გაევლო.

მადრიდი. მელილიდან იუწყებიან, ტახტის მაძიებელი კიდევ დაამარცხეს და ვითომ მოკლეს კიდეცაო.

სოფია. ბელგრადსა და პარიზში 13 თებერვალს გაიმართება და იმავდღეს გათავდება ხელის მოწერა 60 მილიონის სახელმწიფო 5% სესხზე. ბელგრადში ხელის მოწერა სახალხო ბანკში იქნება გამართული.

კარაკასი. ვენეცუელის მთავრობის ჯარს კიდევ დაუმარცხებია ინსურგენტების ჯარი. ბევრი ზარბაზანი, იარაღი და სამხედრო სურსათიც წაურთმევიათ.

პარიზი. კატუისა და ემბერების საქმის თაობაზე განაჩენი გამოაცხადეს. პროკურორის წინადადებით ემბერები გაამართლეს. სასამართლოს ხარჯი კატუის დააკისრეს.

პარაკასი. მთავრობის ჯარმა კალაბოზოასთან დაამარცხა 1,800 ინსურგენტი, რომლებიც ფერნანდეცის უფროსობის ქვეშ აყვნენ.

ბერლინი. „ბერლ. ტაგ.“ ს სწერენ სტამბოლიდან: უკანასკნელ დღეებში გერმანიის ელჩი ბევრჯელ ეთათბირა დიდს ვეზირს მაკედონიის თაობაზე და უმტკიცებდა, თითონ ოსმალეთის ინტერესი მოითხოვს, რომ სახელმწიფოთაგან ნარჩევი რეფორმები მაკედონიაში მალე მოახდინოსო.

პეტერბურგი. „პრავიტელსტვენი ვესტნიკ“-ში ფინანსთა სამინისტროს მიერ დაბეჭდილია: უცხოეთის პრესსაში არ იშლიან და აცხადებენ, ვითომ რუსეთს განზრახვა ჰქონდეს წელს ფულის ერთ-ერთ უცხო ბაზარში ახალი სახელმწიფო სესხი აიღოს. 1903 წლის სახელმწიფო ხარჯთ-აღრიცხვიდან სჩანს, რომ ასეთი სესხი საჭირო არაა, რადგან წრევანდელ წლის ყველა მოთხოვნილება, ჩვეულებრივიცა და განსაკუთრებულიც მეტობით იქმნება გასტუმრებული შემოსავლითა და სახელმწიფო ხაზინის ნაღდ ფულით. ფინანსთა მინისტრს საჭიროდ მიაჩნია გამოაცხადოს, რომ მიმდინარე წელს რუსეთის მთავრობა არც ერთ უცხო ბაზარზე სახელმწიფო სესხს არ აიღებს.

სტამბოლი. ბარონმა კალიჩემ და ზინოვიევმა დიდ ვეზირს გადასცეს მემორანდუმი, რომელშიაც ავსტრიისა და რუსეთის მთავრობა წინადადებას აძლევენ: უსკუბისა, ბიტოლისა და სოლუნის ვილაიეტებში მაკედონიაში მმართველობის წესები გააუმჯობესეთო.

პეტერბურგი. რუსეთ-ჩინეთის ბანკს ნება მისცეს ჩუგუჩაკსა და კულჯაში განყოფილება გახსნას.

რედაქტორ-გამომცემელი **ალ. ჯაბადარი**

განცხადებანი

«მოგზაური»-ს რედაქციაში

და ყველა წიგნის მაღაზიაში ისყიდება შემდეგი

ახალი წიგნები:

1) **პურის მოყვანა.** ეს წიგნი საჭიროა ყველა მეოჯახისა და სკოლისათვის, რადგან ასწავლის დიდ ძალ პურის მოყვანას ბოსტანში ანუ პატარა ადგილზე, ფასი 7 კაპ.

2) **შინაურის ფრინველების:** ქათმების, ინდაურების, ბატების, იხვების და ხოხბების გონიერად მოვლა და მოშენება, სურათებით. ეს წიგნი განსაკუთრებით საჭიროა სოფლელ ქალთათვის, დამოუკიდებელი თანხის შესადგენად, ფასი 15 კაპ.

3) როგორ არჩენენ ადამიანებს დანით? ბუასილის **ყუჯ-წამალი** და ციებ-ცხელებისა **რმე-არაყი**, ფასი 5 კაპ.

4) 1903 წლის კედლის ერთიანი კალენდარი, ფასი 5 კ. და სხვა

ვინც ერთის მანეთისას ანუ მეტისას გაიწერს, გასაგზავნს არ იხდის.

ადრესი დაბარებისა: Въ Тифлисъ, редакція „Могзаури“. (3—3)

Дозв. ценз. Тифлисъ, 9 Февраля, 1903 г. ელექტრონის სტამბა წიგ. გამომ. ქართ. ამხ. (Электропеч. Груз. Издат. Т—ва).